

документи, конспекти, результати практичних завдань і забезпечить їх доступність з будь-якого пристрою, що є важливим для сучасного мобільного навчання [2]. У цілому, використання цих додатків дозволить зробити навчальний процес у 8 класі не лише ефективнішим, але й ближчим до потреб і очікувань сучасних учнів.

Отже, використання інноваційних цифрових освітніх рішень у навчанні біології в 8 класі НУШ відкриває нові можливості для ефективного, цікавого та змістовного опанування навчального матеріалу. Такий підхід не лише підвищує якість засвоєння знань, а й формує в учнів стійку мотивацію до вивчення біології як науки про живу природу та людину.

Список використаних джерел

1. Е-додаток: Біологія. 8 кл. Н. Міщук, Г. Жирська, Л. Барна, А. Степанюк (для вчителя). <https://e-dodatok.pp-books.com.ua/e-dodatok-biologiya-8-kl-n-mishhuk-g-zhyrska-l-barna-a-stepanyuk-dlya-vchytelya/>
2. Learnit Training. (2024). Google Workspace Basics: Sheets, Docs, Slides, Forms, and Meet Tutorial. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=laJTFwJ6yYY>

ЕВОЛЮЦІЯ ЗВИЧАЇВ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСТИННОСТІ: ВІД ТРАДИЦІЙ ДО СУЧАСНИХ ПРАКТИК

Гончарук Т., Гаврилюк Ж. М.

Гостинність в українській етнології є елементом традиційної культури, який виявляє національні цінності, соціальні норми та взаємодію в суспільстві. У контексті української етнології гостинність розглядається як склад духовного життя, що базується на принципах взаємодопомоги, поваги до гостей, щедрості та відкритості. Як зазначає дослідниця Русавська В.А. – гостинність пройшла тривалий еволюційний процес і зазнала значних якісних змін, ставши в сучасному суспільстві однією з ключових складових соціокультурного сервісу [2]. З огляду на інтеграцію України в культурний простір та розширення географії подорожей, актуальність дослідження гостинності зростає, особливо в контексті взаємодії українських національних традицій з інноваціями, притаманними сучасному культурному розвитку. Науковий інтерес зосереджується на закономірностях і тенденціях формування гостинності як в Україні, так і за її межами, а також на її ролі й місці в системі суспільних відносин.

Українська гостинність – це не просто частина побутової культури, а важливий соціокультурний феномен, що формує нашу національну ідентичність. Дослідження цього феномену дозволяє

простежити, які традиційні елементи збереглися, а які трансформувалися в сучасному суспільстві. Українська гостинність є складним культурним феноменом, що включає ритуали прийому гостей, традиції привітання та особливу символіку частування. Хлібосольство сприймається як ознака доброзичливості та щедрості, що підтверджується численними прислів'ями та звичаями. Символічне запрошення «на хліб-сіль» виходить за межі суто харчового аспекту й означає відкритість господарів до спілкування та взаємопідтримки.

У побутовій культурі гостинність займає важливе місце, ґрунтуючись як на давніх, так і на сучасних традиціях народів. У народному розумінні вона асоціюється з чеснотами, такими як доброзичливість, привітність, любов до ближнього та ввічливість: «Гзда в кут, коли гості суть»; «Свої в кут, коли гості йдуть»; «Для гостя хоч застався, але постався»; «Коли надувся, як сич, то гостей не клич». Народні уявлення про гостинність підтверджуються й класичними визначеннями: «Гостинність – це привітне ставлення до гостей, люб'язний їх прийом»; «Гостинність – це властивість бути гостинним, готовність і бажання приймати гостей та частувати їх». У культурі Давньої Русі та середньовічних писемних пам'ятках простежуються чіткі настанови щодо необхідності й обов'язковості щедрого прийому гостей, як запрошених, так і несподіваних, а також виявлення до них поваги [1].

Етимологія слова гість має індоевропейське походження – гість (укр.), гость (рус.), gast (німецьк., англ.) hôte (франц.), гость (білорус.). У «Повісті минулих літ» та в «Повчаннях Володимира Мономаха» велика кількість слів, однокорінних зі словом гість – гостювальник, гостювати, пригостити, гостина, гостечко, гостинець, гостини.

Гостинність в Україні завжди розглядалася як невід'ємний елемент культури. У давнину гість сприймався як посланець Бога, тому його потрібно було приймати з пошаною. З цим пов'язані численні традиційні звичаї, що регламентували поведінку господаря та гостя. Наприклад, гостя зустрічали хлібом-сіллю – це символізувало добробут та щедрість родини.

Традиційна гостьова культура українського народу охоплює кілька видів гостинності: сімейну, святкову, світську, громадську та повсякденну. Сімейна гостинність була основою передачі звичаїв і норм поведінки від старших до молодших, зміцнюючи тяглість традицій. Святкова сімейна обрядовість охоплювала особливі дні –

день народження, хрещення, весілля, поминки – кожен із яких супроводжувався своїми унікальними ритуалами. Святкова гостинність охоплювала календарні й релігійні свята, такі як Різдво, Новий рік, Водохреща, Масляна, Великдень. Гостей приймали також у храмові свята та в неділю, коли відвідини набували особливої урочистості. Світська гостинність, що набула поширення у XIX ст., проявлялася у влаштуванні обідів, балів, прийомів, домашніх вистав. Громадська гостинність була притаманна передусім сільському населенню, де колективна взаємодопомога відігравала важливу роль – особливо під час будівництва та польових робіт. Повсякденна гостинність мала свої неписані правила. Зазвичай про візит попереджали заздалегідь, а у сільській місцевості не було прийнято приходити в гості в розпал роботи на полі чи в будень. Водночас для близьких людей не існувало жорстких обмежень – вони могли завітати без запрошення. При цьому частування не завжди було обов'язковим, а зустріч могла відбутися й просто на подвір'ї чи перед хатою, де можна було поспілкуватися й поділитися новинами.

Українська гостинність також класифікується за формами на традиційну, спонтанну, офіційну та сучасну. Спонтанна гостинність характеризується здатністю сучасних українців прийти до вас у гості без будь-якої попередньої домовленості (навіть телефоном). Така відсутність умовностей – знак близьких та дружніх стосунків. Офіційна гостинність нерідко проявляється при першій зустрічі високих офіційних гостей (в аеропорту, на порозі будинку) подають на підносі величезний коровай хліба із сільничкою зверху.

З початком війни в Україні гостинність набула нових значень – вона проявилася у взаємодопомозі, підтримці переселенців та наданні притулку людям, що потребують захисту. Це стало своєрідним випробуванням для традиційних уявлень про гостинність, адже прийом гостей перетворився на акт гуманітарної допомоги.

Українська гостинність – це живий і гнучкий феномен, який не лише адаптується до сучасності, а й відіграє важливу роль у збереженні культурної самобутності. Змінюються форми, але суть лишається: гостинність – це не лише прийом гостей, а й виявлення нашої національної душі. Розуміння її еволюції допомагає зберегти традиції та передати їх наступним поколінням. Крім того, сучасна українська гостинність демонструє, як культурні традиції можуть адаптуватися до нових реалій, зберігаючи при цьому свою автентичність.

Список використаних джерел

1. Артюх Л. Гостина в українців у контексті комунікації. *Народна творчість та етнографія*. 2010. № 3. С. 64–71.
2. Русавська В.А. Гостинність в українській побутовій культурі XIX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 17.00.01; Київський національний ун-т культури і мистецтв. К., 2007. 19 с.

ЗАБРУДНЕННЯ ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВПЛИВ НА ЕКОСИСТЕМИ ТА ЗДОРОВ'Я

Грабовський В.-Д., Корніснко А. Ю.

Забруднення навколишнього середовища важкими металами є однією з найсерйозніших екологічних проблем, яка стає ще більш актуальною в умовах війни. Військові конфлікти часто супроводжуються масовими викидами токсичних речовин в навколишнє середовище, у тому числі важких металів, що значно погіршує екологічну ситуацію. Війна стає додатковим фактором забруднення, оскільки застосування сучасної зброї, руйнування промислових об'єктів, вивільнення токсичних хімічних речовин спричиняють довготривалі наслідки для здоров'я людини та довкілля.

Важкі метали, такі як свинець, ртуть, кадмій, арсен, мідь та інші, мають високу токсичність і здатні накопичуватися в організмі людини, що призводить до різних порушень у роботі органів і систем. Основними джерелами забруднення важкими металами є промислові підприємства, сільське господарство, транспортування та споживання забруднених продуктів. Ці токсичні речовини потрапляють в екосистему через викиди в атмосферу, стічні води, а також через забруднення ґрунтів. Важливою проблемою є те, що важкі метали мають здатність накопичуватися в організмі людини і можуть викликати довгострокові наслідки для здоров'я, навіть при малих концентраціях.

Війна має безпосередній вплив на рівень забруднення важкими металами, зокрема через використання сучасної зброї та техніки, що призводить до поширення токсичних речовин у навколишньому середовищі. Одним із основних джерел забруднення є вибухи та використання боєприпасів, які містять металеві компоненти, такі як свинець, ртуть, мідь і кадмій. Вибухи артилерійських снарядів і мін спричиняють викид токсичних часток в атмосферу, ґрунти та водоносні шари. Пошкодження техногенних об'єктів і військової